

КАНІСТЕРАПІЯ ЯК ВАЖЛИВИЙ НАПРЯМ У КІНОЛОГІЇ

Михеєва І.О. 1-й курс МБ, 204 ТВППТ

Науковий керівник: **Ніколенко І.В.**, канд. с.-г. наук

Одеський державний аграрний університет

Собака може бути не тільки красивою на виставках и працювати охоронником, а й бути каністерапевтом. Каністерапія – це різновид кінології та зоотерапії, який направлений на позитивний психологічний вплив на людей через спеціально навчених собак. Собака емоційної підтримки (соціальна собака), собака-візитер, собака терапевт або собака мед асистент, собака діагност. Всі ці назви є різновидом каністерапії, які по-різному навчають собак і мають різні вимоги. Особи з обмеженими можливостями, можуть використовувати службових тварин та тварин емоційної підтримки з різних причин. Кожна з цих собак якимсь чином психологічно діє на людину, деяким достатньо лише бути слухняними та милими тваринками щоб допомогти, а деяким треба знати ряд складних команд мати достатню стресостійкість та бути виносливими. На тренування таких тварин у кінолога може піти не один рік.

Каністерапевтом може бути будь-яка собака, яка індивідуально навчена виконувати роботу, або виконувати завдання на користь особи з інвалідністю, включаючи фізичну, сенсорну, психіатричну, інтелектуальну, іншу розумову неповноцінність, або допомагати психологічно. Завдання такого собаки можуть включати, тягання інвалідного візка, попередження людини про звук, допомога в прогулянці, нагадування людині про прийом ліків або натискання кнопки ліфта.

Собака емоційної підтримки. Такою собакою може стати ваш домашній улюбленець, це навчена бути спокійною і слухняною собака, яка допомагає своєму господарю своєю присутністю, для людини ця собака стає другом якого можна погладити та заспокоїтись після емоційне збудження або

заспокоїти соціальний страх. Із існуючих прикладів, існують такі, що людина яка панічно боїться перельотів або великого натовпу людей, цей пес допоможе подолати страх та заспокоїтись просто знаходячись поруч, весело махаючи хвостом і чемно поводяться. Критерію в таких собак немає, будь-яка порода, безпородна, просто ваш улюбленець може стати для вас собакою емоційної підтримки.

Собака-візитер – це собаки, яких приводять в дитячі будинки, лікарні, будинки для літніх людей, школи. Ці тварини позитивно діють на емоційний стан людини, забезпечуючи людям комфорт, прихильність, підтримку, відчуття любові та щастя. Вони повинні любити літніх людей та дітей, не боятися їх, сміло йти на комунікацію з ними, бути витривалими, бо ці тварини за день можуть дуже багато робити, ці собаки роблять різні кумедні команди, визиваючи радість, чи просто витривало сидять, поки з ними контактує велика група людей, гладять, цілують, обіймають тощо. Це потребує стійкого емоційного та фізичного стану собаки, бо без цього вона не витримає великого напруження і буде знаходитися в нездоровому емоційному збудженні, що погано впливатиме на її психологічне здоров'я.

Собака-терапевт (собака-медасистент). Це поняття включає в себе дуже багато різних службових собак, одним з них є собака-поводир – це ретельно навчена собака, яка служить помічником у подорожі для осіб, які мають серйозні порушення зору. Вони ведуть людину по заданому маршруту, допомагають обійти перешкоди, зупиняються на світлофорі.

Собака слуху або сигналу – це собака, яка була навчена попереджати людину, яка має серйозні проблеми слуху при виникненні звуку, наприклад, стуку в двері, тварина прибігає к господарю і тягне його до звуку. Чи собака, яка вказує на те, що в людини, хворої на діабет, підвищився або знизився цукор в крові, вони чують це своїм носом, а потім повідомляють про це людину, щоб вона прийняла ліки.

Психіатрична службова собака – це собака, яка була навчена виконувати завдання, які допомагають особам з обмеженими можливостями

виявляти початок психіатричних епізодів та зменшувати їх наслідки. Вони нагадують про необхідність приймати ліки, включають світло особам з посттравматичним стресовим розладом, переривають самокалічення, звертаючи на себе увагу, утримують дезорієнтованих осіб від небезпеки.

Сенсорна сигнальна собака, або собака соціального сигналу – це собака, навчена допомагати людині з аутистичним спектром захворювання. Цих собак навчають виконувати різноманітні соціальні або сенсорні завдання. Собака може спонукати людину звернути увагу на вуличні перешкоди та пішохідні переходи під час прогулянки.

Собака, що реагує на судоми, – це собака, навчена надавати допомогу людині з судомним розладом. Собака може стояти на сторожі людини під час нападу або собака може звернутися за допомогою. Кілька собак навчилися передбачати напад і попереджати людину заздалегідь, щоб він сів або перемістився в безпечне місце.

Ці собаки вважаються службовими собаками, їх зобов'язані пускати в будь-які заклади та транспорт, оскільки людина не може обійтися без цих тварин, вони їм життєво необхідні: магазини, аптеки, літаки, кафе тощо. Алергія і страх перед собаками не є поважними причинами для відмови в доступі або відмови в обслуговуванні людям, які користуються службовими тваринами. Якщо співробітники, попутники або клієнти бояться службових тварин, рішенням може бути надання достатнього місця цій людині, щоб уникнути наближення до службової тварини. Таким службовцем не може стати кожна собака, до вибору їх підходять дуже ретельно, вибирають таких тварин за характером, поведінкою та здоров'ям, дивляться й на батьків тварини, вони повинні на сто відсотків комунікувати з людиною, мати добре фізично-психологічне здоров'я, мають бути витривалими до збудників, оскільки такі характеристики передаються й цуценятам.

Багато дослідників вже не в перший раз доводять великі плюси каністерапії порівняно з іншими напрямками зоотерапії, одним з прикладів є те, що терапія тими самими дельфінами не завжди доступна людині, бо не

кожний може мати у себе дома дельфіна, коти не так часто можуть бути саме службовими помічниками, а собака дуже вірна людині, легше піддається дресируванню, ніж коти, має різноманіття розміру і зовнішності, спокійно може супроводжувати людину на вулиці та в будь-яких закладах. Ці фактори дуже гнучкі для кожної людини.

На сучасних тренінгах та вебінарах впроваджується такий аспект кінологічного спрямування, як каністерапія, одним із останніх приведених досліджень були впроваджені у такий вебінар, як «Кінологія в умовах війни», де розглядалися декілька досліджень з даного напрямку. Одне з них проводилося разом із дитиною з аутизмом та собакою-терапевтом. В ході цього дослідження стало зрозуміло, що собака відчуває емоційне збудження у дитини, навіть коли дитина не показує це, собака змогла почути підвищене серцебиття та підвищений рівень адреналіну, і своїми діями, проходячи навколо дитини, вона показувала межу, в якій дитині було комфортно. Друге з цих досліджень зробило чудо для батьків дитини з ДЦП (дитячий церебральний параліч). Дитина ніколи в своєму житті не ходила, батьки вирішили спробувати каністерапію – і в ході дослідження та праці з твариною дитина зробила свій перший крок назустріч собаці.

Це дивовижно, оскільки подібні дослідження та такі тварини можуть допомогти й уже допомагають людям, які цього безпосередньо потребують. На сьогодні каністерапія поширена у країнах Західної Європи, Америки, подібний досвід є у Польщі. В нашій країні, через воєнний стан, зараз дуже важливо розвивати тему каністерапії та працювати в цій сфері, це допоможе людям, які через війну відчувають себе дуже погано емоційно, та людям з обмеженими властивостями. Такий напрям кінології повинен бути більш доступний та розвинений, тому що вже існує багато прикладів того, як каністерапія позитивно впливає на психоемоційну складову людини.